

Obsah

Úvod	11
I. CO JE DOBRÉ VĚDĚT	
Mluvíme, mluvíš, mluvíme	13
Dýchání	13
Tvorba hlasu	14
Artikulace	14
<i>Dutina ústní</i>	17
<i>Dutina nosní</i>	17
<i>Dutina hltanová</i>	18
Resumé	18
A jak vlastně slyšíme	19
Zevní ucho	19
Střední ucho	20
Vnitřní ucho	20
Vnímání zvuku	21
Resumé	22
Základní stavební kameny	23
Samohlásky	23
<i>Kterých je nejvíc?</i>	25
Souhlásky	25
1. artikulační okresek PBM FV	27
2. artikulační okresek TDN, CSZ, ČŠŽ, LRŘ	27
3. artikulační okresek ŤĎŇ J	28
4. artikulační okresek K G CH	28
5. artikulační okresek H	29
<i>Kterých je víc?</i>	29
Resumé	29

Slabika a to ostatní	30
Foném a poziční varianta	30
Slabika	31
Takt	32
Pauza	32
Melodie	33
Tempo	33
Co se stane, když na něco zapomeneme	34
Resumé	35
Rozvoj řeči	36
Fylogenetický vývoj řeči	36
Ontogenetický vývoj	37
<i>Období křiku</i>	37
<i>Období žvatlání</i>	38
<i>První slovo</i>	40
<i>Rozvoj řeči</i>	41
<i>Období otázek</i>	45
Resumé	46

II. CESTA K ÚSPĚCHU

Desatero na cestu	47
Pravidlo první: Dostatek přiměřených podnětů	47
Pravidlo druhé: Respektovat věk dítěte	48
Pravidlo třetí: Respektovat dosažený stupeň vývoje	49
Pravidlo čtvrté: Zájmy	50
Pravidlo páté: Pochvala	51
Pravidlo šesté: Trpělivost	51
Pravidlo sedmé: Výběr podnětů	52
Pravidlo osmé a deváté: Rozvoj smyslového vnímání a tělesné obratnosti	53
Pravidlo desáté: Dialog předpokládá dva lidi	56
Resumé	58
Dvanáct metod pro úspěch	59
Metoda první: Realita	59
Metoda druhá: Hra	59
Metoda třetí: Práce	60

Metoda čtvrtá: Obrázky a knížky	61
Metoda pátá: Pohádky a příběhy	63
Metoda šestá: Říkadla a básničky	65
Metoda sedmá: Písničky	66
Metoda osmá: Kresba	67
Metoda devátá: Mluvní vzor a komunikace v rodině	69
Metoda desátá: Divadlo	71
Metoda jedenáctá: Využití masmédií	73
Metoda dvanáctá: Návěst	78
Resumé	79
Jak nám zobák narost?	80

III. KDYŽ TO NEJDE HLADCE

Není ti rozumět! (poruchy výslovnosti - dyslalie - patlavost)	87
Vývojové jevy a vadná výslovnost	87
Příčiny poruch výslovnosti	89
Metody prevence poruch výslovnosti	92
<i>Rozvoj obratnosti mluvidel</i>	92
<i>Rozvoj fonemického sluchu</i>	95
<i>Další postupy pro rozvoj správné výslovnosti</i>	98
Důsledky nepřiměřených postupů	100
Resumé	101
Mluv pomalu! (kocktavost)	102
Příčiny kocktavosti	102
Příznaky kocktavosti	109
<i>Příznaky na řeči</i>	109
<i>Příznaky tělesné</i>	110
<i>Postoje rodičů a školy ke kocktavosti</i>	111
Prevence kocktavosti	112
Profylaxe kocktavosti	114
Reedukace kocktavosti a její úspěšnost	115
Resumé	120
Nebreptej a řekni to pořádně (breptavost - tumultus)	122
Příznaky	122
Metody prevence i profylaxe	123

Když se bojí mluvit (mutismus)	125
Příznaky	125
Prevence a profylaxe	126
Resumé	129
Pořád ještě nemluví (opožděný vývoj řeči; dysfázie)	131
Opožděný vývoj řeči	131
Příčiny opožděného vývoje řeči	131
Prevence a profylaxe	134
Dysfázie, její příčiny a příznaky	137
<i>Příznaky dysfázie</i>	139
<i>Prevence a profylaxe</i>	140
Resumé	141
Pořád mu říkám, aby tak nekřičel (chraptivost)	143
Prevence a profylaxe	144
Resumé	145
Pravák, nebo levák? (lateralita)	146
Typy laterality	148
<i>Určování typu laterality</i>	149
Výchovné vedení leváka	151
Psaní levou rukou	152
Resumé	153
Nejdřív něco udělá, a pak teprve myslí (LMD)	154
Příznaky lehké mozkové dysfunkce (LMD)	154
<i>Citová oblast</i>	155
<i>Oblast motoriky</i>	155
<i>Oblast schopností</i>	155
Příčiny LMD	156
<i>Narušení centrální nervové soustavy (CNS)</i>	156
<i>Vlivy společenské</i>	156
Důsledky LMD pro vývoj řeči	158
Prevence a profylaxe LMD	158
Resumé	159

Proč nečte a nepíše jako ostatní? (dyslexie)	161
Příznaky dyslexie	161
Příčiny dyslexie	163
Pseudodyslexie čili dyslexie nepravá	164
Prevence a profylaxe poruch učení	165
Resumé	168
Zavři tu pusu! (nosní mandle)	169
Příznaky a příčiny	169
Prevence a profylaxe nosní mandle	170
Resumé	172
Co to je, ta uzdička? (podjazyková uzdička)	173
Resumé	174
Když dítě špatně slyší (sluchové vady)	175
Typy sluchových poruch	175
<i>Porucha sluchu převodní</i>	175
<i>Porucha sluchu vnímací</i>	176
<i>Smíšené poruchy</i>	177
<i>Sluchová vada nepoznaná</i>	177
Orientační sluchová zkouška	177
Stupně sluchové vady	178
<i>Nedoslýchavost</i>	178
<i>Zbytky sluchu</i>	178
<i>Hluchota</i>	178
Prevence sluchových vad	180
Výchovné vedení dítěte se sluchovou vadou	181
Resumé	182
Prvním pacientem je matka (rozštěpy)	183
Typy rozštěpů a jejich příčiny	183
Důsledky rozštěpů pro řeč	184
Prevence a profylaxe	185
Péče o dítě s rozštěpem	186
Resumé	186

Pomoc v nesnázi	187
Kam?	187
Kdy?	189
Shrnutí	191
Řízení fyziologického vývoje řeči	191
<i>Základní součásti logopedické prevence</i>	191
<i>Základní metody</i>	191
Odchytky ve vývoji a jejich možná příčina	191
IV. INSPIRACE PRO PRAXI	193
Motorika	194
<i>Motorika ruky</i>	194
<i>Motorika mluvidel pro děti ve věku tři až čtyři roky</i>	194
<i>Motorika mluvidel pro děti kolem pěti let a starší</i>	195
<i>Motorika očních pohybů</i>	196
<i>Grafomotorika</i>	197
Smysly	198
<i>Zrak</i>	198
<i>Sluch</i>	200
<i>Hmat a propriocepce</i>	204
<i>Chuť a čich</i>	205
Mluvní dovednosti	205
<i>Rozumění řeči</i>	205
<i>Slovní zásoba</i>	206
<i>Vyjadřovací pohotovost</i>	208
Početní představy	209
Koordinace činností	209
<i>Ruka a oči</i>	209
<i>Ruce a mluvidla</i>	210
<i>Serialita</i>	210
<i>Intermodalita</i>	210
Nosní dýchání a hospodaření s dechem	211
Doporučená literatura	212